

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет Екологічної безпеки, інженерії та технологій
 Кафедра «Цивільної та промислової безпеки»

УЗГОДЖЕНО
 Декан ФЕБІТ

_____ В. Чумак
 «__» _____ 2021р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

_____ А.Полухін
 «__» _____ 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Державне управління охороною праці та техногенною безпекою»

Освітньо-професійна програма: **«Техногенна та промислова безпека в транспортній галузі»**

Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність: 263 «Цивільна безпека»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	1	105 / 3,5	17	17	–	71	ДЗ -1	-	екзамен-Іс
Заочна	1	105./ 3,5	6	6	–	93	К.р.(д) -1	-	екзамен-Іс

Індекс: НМ - 3 - 263/21-2.1.8

Індекс: НМ- 3 – 263з/21-2.1.8

СМЯ НАУ РП 10.02.–01–2021

	Система менеджменту якості. Програма навчальної дисципліни «Державне управління охороною праці та техногенною безпекою»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПНД 10.02.-01-2021
		Стор. 2 із 13	

Робочу програму навчальної дисципліни «Державне управління охороною праці та техногенною безпекою» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Техногенна та промислова безпека в транспортній галузі», навчальних та робочих навчальних планів № НМ - 3 - 263/21, № РМ - 3 - 263/21 та № НМ - 3 – 263з/21, № РМ - 3 – 263з/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив
/ професор, д.т.н./:

_____ Мікосянчик О.О. /

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Техногенна та промислова безпека в транспортній галузі», спеціальності 263 «Цивільна безпека» – кафедри цивільної та промислової безпеки, протокол № __ від « __ » _____ 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми _____ Глива В.А.

Завідувач кафедри _____ Халмурадов Б.Д.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету екологічної безпеки, інженерії та технологій, протокол № __ від « __ » _____ 20__ р.

Голова НМРР _____ Гроза В.А.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання	4
1.2. Заплановані результати навчання	4
1.3. Компетентності.	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1.Зміст навчальної дисципліни.....	5
2.2.Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.....	5
2.3.Тематичний план.....	9
2.4. Домашнє завдання, завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН)	9
.....	
2.5.Перелік питань для підготовки до екзамену.....	10 10
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	10
3.1. Методи навчання	11
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	12
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	14

	Система менеджменту якості. Програма навчальної дисципліни «Державне управління охороною праці та техногенною безпекою»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПНД 10.02.-01-2021
		Стор. 4 із 13	

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни (ПНД) «Державне управління охороною праці та техногенною безпекою» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення Програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених розпорядженням №249/роз. від 29.04.2021р., та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання.

Місце навчальної дисципліни «Державне управління охороною праці та техногенною безпекою» полягає в забезпеченні навчального процесу здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня як обов'язковою дисципліною.

Метою викладання навчальної дисципліни «Державне управління охороною праці та техногенною безпекою» є підготовка фахівців, здатних системно підходити до управління охороною праці, самостійно виконати поставлене перед ним інженерне завдання в галузі забезпечення безпеки й поліпшення умов праці, а також, взаємодіяти з підприємствами, організаціями, науковими установами тощо з питань забезпечення безпеки та проведення відповідних досліджень.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є: навчити майбутніх фахівців основним категоріям та поняттям, показникам, методам нормативного та наукового обґрунтування управлінських, інженерно-технічних та організаційних заходів щодо забезпечення безпеки й поліпшення умов праці на робочих місцях.

1.2. Які результати навчання дає можливість досягти навчальна дисципліна.

Визначати, аналізувати та розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері цивільної безпеки. Приймати ефективні рішення у складних непередбачуваних умовах, визначати цілі та завдання, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ресурси.

Ефективно управляти складними робочими процесами у сфері цивільної безпеки, у тому числі непередбачуваними та такими, що потребують нових стратегічних підходів; об'єктивно оцінювати результати діяльності персоналу та колективу

Відшуковувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію.

1.3. Які компетентності дає можливість здобути навчальна дисципліна.

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері цивільної безпеки;

здатність проводити експертизу нормативних документів у сфері цивільного захисту, проектів містобудівної документації та проектів будівництва з питань техногенної безпеки;

здатність аналізувати й оцінювати потенційну небезпеку об'єктів господарювання для людини й навколишнього середовища, визначаючи ризик та ризикоутворюючі фактори;

ефективно управляти складними робочими процесами у сфері цивільної безпеки, у тому числі непередбачуваними та такими, що потребують нових стратегічних підходів; об'єктивно оцінювати результати діяльності персоналу та колективу;

визначати та аналізувати можливі загрози виникнення надзвичайної ситуації, аварії, нещасного випадку на виробництві та оцінювати можливі наслідки та ризики;

оцінювати відповідність правових, організаційних, технічних заходів по забезпеченню техногенної безпеки та безпеки праці вимогам законодавства під час професійної діяльності

аналізувати та оцінювати стан забезпечення цивільного захисту, техногенної та виробничої безпеки об'єктів, будівель, споруд, інженерних мереж

здійснювати аналіз і синтез норм законодавства України з питань державного управління у сфері охорони праці, формулювати завдання управління безпекою праці, реалізовувати державну політику та контроль в цій галузі.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін «Основи охорони праці», та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Моніторинг надзвичайних ситуацій та теорія ризиків», «Управління у кризових ситуаціях»

2. Програма навчальної дисципліни.

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 1 навчального модуля, а саме:

-навчального модуля **№1 «Управління охороною праці»**, який є логічною завершеною, самостійною, цілісною частиною навчальної

	Система менеджменту якості. Програма навчальної дисципліни «Державне управління охороною праці та техногенною безпекою»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПНД 10.02.-01-2021
		Стор. 6 із 13	

дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Модуль №1 «Управління охороною праці»

Інтегровані вимоги модуля №1: Після вивчення модуля здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- правові засади працезахоронної політики, системних та структурно-функціональних ознак державного управління охороною праці;
- правові засади державного управління промисловою безпекою;
- особливості експлуатації об'єктів підвищеної небезпеки;
- порядок організації навчання та перевірки знань керівників підприємств та спеціалістів з охорони праці на об'єкті підвищеної небезпеки;
- основи розроблення заходів по забезпеченню охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного стану та охорони навколишнього середовища на об'єкті підвищеної небезпеки.

вміти:

- аналізувати базові документи з основ державного управління охороною праці та техногенною безпекою;
- використовувати зарубіжний досвід управління безпекою та гігієною праці; порівнювати стан охорони праці в окремих країнах,
- аналізувати та застосовувати законодавчу базу державного управління промисловою безпекою;
- систематизувати знання щодо джерел та об'єктів підвищеної небезпеки;
- складати план організації навчання та перевірки знань керівників підприємств та спеціалістів, що експлуатують об'єкти підвищеної небезпеки;
- виконувати комплекс заходів щодо організації і проведення режимно-обмежувальних заходів в зонах стихійних лих і техногенних аварій і катастроф.

Тема 1. Правові засади формування та реалізації державної політики у сфері охорони праці. Предмет навчальної дисципліни. Основні визначення. Спеціальна термінологія. Система законодавства в галузі охорони праці. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.

Тема 2. Європейське законодавство забезпечення безпеки і гігієни праці. Міжнародно-договірне регулювання соціально-трудових відносин. Європейський досвід регулювання соціально-трудових відносин. Регулювання питань безпеки та гігієни праці в окремих зарубіжних країнах.

Тема 3. Міжнародні та державні соціальні стандарти та гарантії. Міжнародні стандарти соціальних гарантій працівників. Система законодавства про державні соціальні стандарти та гарантії працівників в Україні. Гарантії прав на охорону праці в Законі України «Про охорону праці».

Тема 4. Система і моделі управління охороною праці в Україні. Системи державного управління охороною праці в галузі, в регіоні, на підприємстві. Алгоритм державного, галузевого і регіонального управління охороною праці

Тема 5 Управління охороною праці у галузях промисловості, на регіональному та державному рівнях.

Системні та структурно-функціональні характеристики державного управління промислової безпеки. Рівні управління промисловою безпекою. Експертно-технічні центри: функції, структура, повноваження. Фактор промислової безпеки у створенні та вдосконаленні СУОП. Промислова безпека як стрижень створення та функціонування СУОП. Етапи розроблення і подальшого вдосконалення системи управління промисловою безпекою. Мета та завдання управління промисловою безпекою. Функції і методи управління промисловою безпекою.

Тема 6. Система управління охороною праці як елемент загальної системи державного управління.

Основні етапи впровадження систем менеджменту. Інтегрованість ISO 9001, ISO 14001, ISO 50001, ISO 45001 та OHSAS 18001. Методологія PDCA. 14 принципів управління Демінга. Процесний підхід

Тема 7. Методи реалізації основних функцій СУОП в умовах конкретного виробництва .

Облік, аналіз та оцінка показників охорони праці як підоснова для прийняття управлінських рішень. Організації та координації робіт СУОП у створенні безпечних умов праці на робочих місцях

Тема 8. Законодавча база державного управління промисловою та техногенною безпекою.

Поняття безпеки, техногенної безпеки та промислової безпеки. Міжнародний досвід законодавчого регулювання промислової та техногенної безпеки. Проблематика формування законодавчої бази державного управління промисловою безпекою в Україні.

	Система менеджменту якості. Програма навчальної дисципліни «Державне управління охороною праці та техногенною безпекою»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПНД 10.02.-01-2021
		Стор. 8 із 13	

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС	Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 « Управління охороною праці »									
1.1	Правові засади формування та реалізації державної політики у сфері охорони праці	1 семестр				1 семестр			
		12	2	2	8	11	1		10
1.2	Європейське законодавство забезпечення безпеки і гігієни праці	12	2	2	8	11	1		10
1.3	Міжнародні та державні соціальні стандарти та гарантії	12	2	2	8	12	1	1	10
1.4	Система і моделі управління охороною праці в Україні	11	2	2	7	12	1	1	10
1.5	Управління охороною праці у галузях промисловості, на регіональному та державному рівнях	11	2	2	7	14	1	1	12
1.6	Система управління охороною праці як елемент загальної системи державного управління	11	2	2	7	12	1	1	10
1.7	Методи реалізації основних функцій СУОП в умовах конкретного виробництва	11	2	2	7	13		1	12
1.8	Законодавча база державного управління промисловою та техногенною безпекою	12	2 1	2	7	12		1	11
1.9	Домашнє завдання / контрольна (домашня) робота	8			8	8			8
1.10	Модульна контрольна робота №1	5	-	1	4	-	-	-	-
Усього за модулем №1		105	17	17	71	105	6	6	93
Усього за навчальною дисципліною		105	17	17	71	105	6	6	93

2.4. Домашнє завдання, завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).

Даний вид робіт передбачає самостійне вивчення студентами окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів та доповідей.

Метою даного виду робіт є поглиблене вивчення предмета, розвиток творчої самостійності студентів, опануванням науковим апаратом.

Основними цілями проведення даного виду роботи є:

- забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань, набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання;

- спонукати студентів до творчого та наукового обговорення найбільш складних питань навчального курсу;

- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються, та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доноситься до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні (лекційні заняття передбачають розкриття сутності явищ, наукових понять, процесів, використання методів системного аналізу при прийнятті рішень у складних системах);

- практичні методи (застосування практичних знань при розв'язанні задач та систематизації теоретичних знань);

- наочні методи (використання слайдів, ілюстрацій).

Вивчення дисципліни «Державне управління охороною праці та техногенною безпекою» передбачає проведення лекційних, семінарських, практичних занять та самостійну роботу здобувачів вищої освіти.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Конституція України, ВР України, від 28.06.1996, № 254к/96-ВР (із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 року N2222-IV).

3.2.2. Закон України «Про охорону праці» №2695-ХІІ від 14.10.92 р. (із змінами та доповненнями).

3.2.3. Кодекс законів про працю України, у редакції Закону України від 15.12.93 р. N 3694-ХІІ (із змінами та доповненнями).

3.2.4. Шашула О.М. Системи моніторингу охорони праці у країнах Європейського Союзу – Теорія та практика державного управління – 1(52)/2016 – С.1-6

3.2.5. ДСТУ ОHSAS 18001:2010. Системи управління гігієною та безпекою праці

3.2.6. Ризики на виробництві - Науково-виробничий журнал “Охорона праці”, №9/2016 – С.23-29

3.2.7. ОHSAS 18001:2007 — Система менеджменту професійної безпеки та здоров'я. Вимоги

3.2.8. Гогіташвілі, Г.Г. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами [Текст] : навч. посібник / Г.Г. Гогіташвілі, Є.Т. Карчевські, В.М. Лапін. – К. : Знання, 2007. – 367 с.

Допоміжна література

3.2.9. Ванденбранд В. Метод FMEA в системах менеджменту навколишнього середовища // Стандарти і якість. - 2003. - № 2. - С. 98-101
<http://masters.donntu.edu.ua/>

3.2.10. К.Н.Ткачук. Основи охорони праці. Підручник/К.Н.Ткачук, М.О.Халімовський, В.В.Зацарний та інші. – К.: Основа, 2011. – 480 с.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1 <https://batyrk.wixsite.com/mysite>

	Система менеджменту якості. Програма навчальної дисципліни «Державне управління охороною праці та техногенною безпекою»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПНД 10.02.-01-2021
		Стор. 11 із 13	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1 семестр		
Модуль № 1 «Управління охороною праці		
Виконання завдань на знання теоретичного матеріалу	20	20
Виконання та захист практичних робіт	20	20
Виконання контрольної (домашньої) роботи	-	20
Виконання домашнього завдання	20	-
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	36	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	-
Усього за модулем №1	80	60
Семестровий екзамен	20	40
Усього за дисципліною	100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та **екзаменаційної** рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

